

Notat

Til: Ordførar

Kopi til:

Saksbehandler: Stab/Lin Tove Thomassen

Vår referanse: 19/1359 - 15 / FA-J40

Dato: 01.09.2020

Emne: Orientering om sal av alkohol frå ubemanna butikk

Eksingedalen Snarkjøp deltek i pilotprosjekt i regi av Merkur, som legg til rette for at teknologi kan erstatte fysisk bemanning i butikkar. I juni 2020 vart teknologien teke i bruk i Eksingedalen. Kommunestyret i Vaksdal kommune har gjeve butikken salsløyve med krav om at butikken må følgja kommunal salstid og vere fysisk bemanna ved sal av både alkohol og tobakk. Krav til fysisk bemanning under sal av alkohol tek mellom anna utgangspunkt i alkohollova §8-11, forbod mot sal til rusmiddelpåverka personar.

Eksingedalen snarkjøp ber om ei ny vurdering av kravet og ønskjer å få selja alkohol også når butikken er ubemanna. Dei vil følgja dei kommunale salstidene, og viser til ulike teknologiske løysingar som skal ivareta krav om alder, identifisering og vurderingar knytt til om kunden er ruspåverka.

Helsedirektoratet har i brev vedlagd, datert 02.07.20, gjeve kommunen ei grundig utgreiing i saka og støttar rådmannen si vurdering om at det må vere ein person fysisk til stades ved sal av alkohol.

Helsedirektoratet skriv mellom anna:

«Sett opp mot alkohollovens formål, som er å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære, er det naturlig at det stilles andre og strengere krav til salg av slike varer enn andre dagligvarer. Ved å åpne opp for at alkoholholdig drikk kan selges uten kontroll av en person som fysisk er tilstede, vil dette være en endring i strid med alkohollovens prinsipper og være en betydelig endring av hvordan omsetning og salg av alkoholholdig drikk skjer i dag.

Også sett fra et helse- og forebyggingsperspektiv bør det etter Helsedirektoratets syn ikke åpnes opp for salgsformer hvor den som foretar vurderingen, og således skal sikre at salget ikke finner sted til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, ikke er fysisk er tilstede.»

Vaksdal kommune sin rusmiddelplan legg føringar for alkoholpolitikken i kommunen. Planen vart sist revidert i 2006 og var planlagd å vert fornya hausten 2020/ våren 2021. Med bakgrunn i korona-

pandemien vert dette arbeidet utsett. I føreordet i rusmiddelplanen er det fokus på personar med alkoholproblem:

«Det er dei svakaste ledda i rusmiddelsamanheng som må skapa terskelen for regelverket. Difor vil restriktive og haldningsskapande idear vera grunnlaget for denne planen.»

Det å handle alkohol frå ein ubemanna kasse treng ikkje vere ei utfordring for dei fleste innbyggjarane eller besøkande i kommunen, men rusmiddelplan og alkohollova viser at kommunen skal ta omsyn til personar med rusproblem. Med ubemanna butikk, opnar ein for at rusa personar kan kjøpa øl utan å bli stoppa av ein tilsett. Det opnar også opp for å kunna drikke alkohol i lokalet.

Eskingedalen snarkjøp melder om vellukka oppstart med ny sjølvbetjent butikk. Det er positivt at ei løysing som i hovudsak baserer seg på teknologi og tillit til kunden fungerer så godt. Kundar betalar for produkta dei kjøper, kamera og varsling er nok til å bistå om det vert spørsmål. Utviklinga vidare vil bli spanande å følgja med på.

For alle andre varer enn tobakk og alkohol er sjølvbeteningsløysinga i butikken gode løysingar. Er det mogleg å sjå på andre løysingar som både ivaretek butikken sine interesser og regelverket?

Ein pilot som er såpass nytenkande burde ha involvert sentral helsemyndigheit for prinsipielle avklaringar allereie i planleggingsfasen. Samtidig er det kommunen sjølv som er ansvarleg for eigen rusmiddelpolitikk. Helsedirektoratet skriv mellom anna dette i si tilbakemelding:

«Direktoratet vil bemerke at det uansett ligger innanfor kommunens skjønnsmyndighet å beslutte om den ønsker å gi bevilling til steder hvor salg av alkoholholdig drikk inngår i konseptet og om kontrollhensynene er tilstrekkelig ivaretatt i den enkelte sak.»

Jamfør delegasjonsreglementet er ruspolitikk Levekårsutvalet sitt ansvarsområdet. Rådmannen vil derfor utarbeide ei sak til møte i Levekår onsdag 16. september, som vil gje si innstilling til kommunestyremøtet 22. september.

Kommunen må ta utgangspunkt i gjeldande regelverk i sine vurderingar. Alkohollova § 8-11, er slik rådmannen og Helsedirektoratet ser det, ikkje ivareteke ved å nytta tekniske løysingar. Rådmannen opprettheld difor kravet om at sal av alkohol berre kan gjennomførast så lenge butikken fysisk er bemanna. Tilrådinga frå rådmannen til Levekårsutvalet vil vere at det ikkje vert gjeve løyve til sal av alkohol medan butikken er ubemanna.

Med helsing

Lin Tove Thomassen
Politisk sekretariat